

INFINITIVY

Jako „infinitiv“ se v hebrejštině označuje speciální jmenný tvar odvozený od slovesa, který vyjadřuje činnost samotnou. Není to tedy v pravém slova smyslu infinitiv a v češtině tomu odpovídá nejčastěji podstatné jméno slovesné:

קטול – *zabíjení*

עשות – *dělání*

atd.

Do češtiny se překládá obvykle opisem pomocí vedlejších vět, ale někdy i infinitivů, podstatného jména slovesného, jiných podstatných jmen apod.

Ačkoli se jedná z gramatického hlediska o podstatné jméno, nemívá obvykle množné číslo ani ženský rod. Na druhou stranu se vyskytuje střídavě v absolutním i vázaném stavu, přičemž každý z nich se používá v jiných situacích.

TVOŘENÍ INFINITIVŮ

Infinitivy se tvoří podobně jako participia. V případě **odvozených slovesných kmenů** se v základu tvaru infinitivu nachází imperfektum, prefixem bývá –ה. To znamená, že se tyto tvary často blíží či shodují s imperativem. U **qalu** je to samostatný tvar vytvořený vsunutím patřičných samohlásek do slovesného kořene (konkrétně samohlásek á – ó). I zde se tvar blíží imperativu. Pokud se nějaký tvar od imperativu odlišuje, je to především *absolutní* infinitiv, který má dlouhé, „plné“ samohlásky.

slov. kmen	imperativ	infinitiv vázaný	infinitiv absolutní
<i>qal</i>	קטל	קטל	קטול
<i>nifal</i>	הקטל	הקטל	הקטל
<i>piel</i>	קטל	קטל	קטל
<i>pual</i>	-	קטל	-
<i>hitpael</i>	התקטל	התקטל	התקטל
<i>hifil</i>	הקטל	הקטל	הקטיל
<i>hofal</i>	-	הקטל	-

Z výše uvedené tabulky vyplývá zásadní shoda mezi tvary infinitivu a imperativu.

Pozornost je třeba věnovat infinitivům *qalu*, protože jsou nejčastější a nemají jinak typický prefix –ה.

Nepravidelnosti se vyskytují hlavně v případě sloves v *qalu*.

1) Slovesa *třetí he*, *první jod*, ale také některá slovesa *první nun* (tj. slovesa, u nichž poslední či první hlávka může zmizet) mají na konci souhlásku ת-. Slovesa *první nun* a *první jod* také zcela mění samohlásky (přibírají dvě krátká e).

עשה → עשות – *dělání*

נגש → גָּשׁ – *přibližování se*

ישב → שֵׁב – *sezení*

2) Slovesa *střední waw* a *střední jod* mají tvar podobný rozkazu, obvykle s *mater lectionis* uprostřed.

בוא → בוא – přicházení, přijít

לין → ליין – nocování, spaní

POUŽITÍ INFINITIVŮ

1) Absolutní infinitiv

Absolutní infinitiv se v hebrejštině používá ve dvou specifických případech:

a) zdůrazněný, slavnostní rozkaz. Má tedy funkci důrazného imperativu, často slavnostní formy.

b) Používá se ho pro **zdůraznění významu slovesa** ve větě, a to tak, že sloveso, které má být zdůrazněno, je ve větě (často těsně před či za ním) zopakováno v infinitním tvaru. Bůh např. říká v zahradě Edenu člověku následující větu (infinitivy jsou **červené**, zesílená slovesa **zelená**):

ze všech stromů v zahradě jezení budeš jíst	מִכָּל עֵץ-הָגֶן אָכַל תֹּאכַל
ale ze stromu poznání dobrého a zlého nebudeš jíst,	
protože v den tvého jezení (<i>také infinitiv!</i>) z něj zemřem zemřeš .	כִּי בַיּוֹם אָכַלְתָּ מִמִּנּוֹ מוֹת תָּמוּת

Text lze do češtiny přeložit různě, např.:

Ze všech stromů zahrady **budeš jíst, co hrdlo ráčí**, ale ze stromu poznání dobrého a zlého nebudeš jíst, protože v den, kdy bys z něj jedl, **zemřeš strašlivou smrtí**.

Na moabské Méšově stéle král Méša říká o Izraeli toto:

אֶבְרַח אֶבְרַח אֶבְרַח – וְיִשְׂרָאֵל אֶבְרַח אֶבְרַח – A Izrael **zahynutím** **zahynul** navěky -
A Izrael navěky **zahynul tak, že po něm nezbyla ani stopa**.

V knihách Jonáš, Rút a 2Sam 10-12 se absolutní infinitivy vyskytují pouze zřídka a jen ve významu zesílení slovesa.

2) Vázaný infinitiv

Vázaný infinitiv má mnohem častější použití než absolutní a lze jej obvykle překládat **podstatným jménem slovesným**, i když je následně dobré v češtině použít jiných obrátů, nejčastěji **vedlejších vět**. Vázaný infinitiv může mít také při sobě zájmenné sufixy.

Nejčastěji se vyskytuje

- s předložkou ל a označuje účel

וַיִּשְׁלַח דָּוִד לְ נָחְמוֹ – a David poslal (tj. posly) **k utěšení jeho** = a David poslal (tj. posly), **aby ho utěšili**.

- s předložkou כּ nebo ב a vyjadřuje časovou okolnost

וַיְהִי בַּשְּׂמֹרָה יוֹאָב אֶל־הָעִיר - a stalo se v pozorování/hledění Jóaba k městu = když Jóab pozoroval / si prohlédl město, stalo se...

- bez předložky jako obyčejné podstatné jméno

וַיְהִי לְתַשׁוּבַת הַשָּׁנָה לַעֵת צֵאת הַמִּלְחָמִים - a stalo se na přelomu roku, v čase vycházení králů = a stalo se na přelomu roku, v době, kdy králové vycházejí (tj. do boje)

Vázané i absolutní infinitivy vyjadřují aspekty děje, pro které v českém jazyce nemáme často ekvivalent. Proto si musíme pomoci různými vazbami odpovídajícími významu dané vazby v kontextu věty.

N.B.

Mezi infinitivy patří i tvar לֵאמֹר – k řečení, aby řekl. Obvykle se nepřekládá, neboť jeho funkcí v textu je uvést přímou řeč. Je tedy jakýmsi ekvivalentem dvojtečky či uvozovek. Jedná se o jeden z nejčastějších tvarů infinitivu ve Starém zákoně vůbec.